

עפ"א 41748/04/19 - מוחמד עותמאן נגד הועדה המרחבית לתכנון ובניה-שפלת הגליל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

עפ"א 41748-04-19 עותמאן נ' הועדה המרחבית לתכנון ובניה-שפלת הגליל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט נאסר ג'השאן
מערערים	מוחמד עותמאן
נגד	
משיבים	הועדה המרחבית לתכנון ובניה-שפלת הגליל

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט השלום בעכו (כב' השופט וויליאם חאמד) בתיק בצה"מ 70161-07-18, בגדרה נעתר לבקשה לעיון חוזר והוספת ראייה, וזאת לאחר שהורה בהחלטתו מיום 24.01.2019 על ביטול צו ההריסה המנהלי שהוצא על-ידי המשיבה ביום 18.07.2018 בקשר לעבודה האסורה, שעל-פי הנטען, בוצעה ללא היתר במקרקעין הידועים כגוש 18578, חלקה 22 באדמות טמרה (להלן: "**צו ההריסה המנהלי**").

רקע עובדתי:

2. ביום 18.07.2018 הוציאה המשיבה צו הריסה מנהלי לפי סעיף 221 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**"), בקשר לעבודה אסורה שעל-פי הנטען, ביצע המערער, אשר כללה יציקת רצפת בטון בשטח כ-900 מ"ר ללא היתר בניה בתוך קרקע שייעודה שטח פרטי פתוח "גינון ומשחיקה" לפי תכנית מפורטת שמספרה ג/5673.

3. ביום 31.07.2018 הגיש המערער לבית משפט קמא בקשה לביטול או לעיכוב ביצוע צו ההריסה המנהלי, בגדרה טען כי בצו ההריסה נפלו פגמים אשר מצדיקים להורות על ביטולו: ראשית, נטען כי לא צורף תצהיר של מפקח הבניה בטרם שזה נחתם, שכן הצו נחתם ביום 17.07.2018 בעוד התצהיר נחתם ביום 18.07.2018; שנית, חלף המועד החוקי להוצאת הצו שכן העבודות בוצעו מזה תקופה ארוכה; שלישית, בוצעה התייעצות לכאורית בלבד עם התובע, אשר תוצאותיה היו ידועות מראש, שכן זו בוצעה לאחר מתן הצו; רביעית נטען לאכיפה בררנית.

4. המשיבה בתגובתה לבקשה, עתרה להורות על דחיית הבקשה מאחר והתקיימו כל הדרישות למתן הצו לפי החוק. נטען, כי על פעולות המשיבה חלה חזקת תקינות המעשה המנהלי ונטל הראייה להוכיח אי-תקינות הצו מוטל על המערער, אשר לא הרים את הנטל המוטל עליו. נטען כי נפלה שגגה ברישום מועד חתימת הצו ונושא זה מובהר במזכר ההבהרה מטעם מהנדס הועדה וממילא מדובר בפגם טכני שלא משפיע על תוקף הצו. עוד נטען כי בוצעה התייעצות עם תובע מטעם הועדה ביום 17.07.2018, באשר להוצאת צו ההפסקה המנהלי, ובמועד זה נחשף התובע לכל חומרי החקירה הקשורים לבניה נשוא צו ההריסה המנהלי. נטען באשר למועד ביצוע העבודות נשוא הצו, כי ביום 16.07.2018 נחקר המערער במשרדי הועדה ונטען כי יציקת רצפת הבטון בוצעה באותו יום בבוקר בשעה חמש, והדבר מפריך את טענות המערער באשר למועד ביצוע העבודות.

5. במעמד הדיון אשר התקיים בפני בית משפט קמא ביום 02.10.2018 ויתר המערער על טענתו לפיה חלפו 6 חודשים מיום ביצוע העבודות, והסכימו הצדדים להגיש סיכומים בכתב.

6. לאחר הגשת סיכומים, ביום 24.01.2019 ניתנה החלטת בית משפט קמא לפיה הורה על ביטול צו ההריסה בנימוק שלא הוכח בפניו, כי קויימה היוועצות כדין עם תובע כנדרש בהתאם להוראות סעיף 225 לחוק. בית משפט קמא קבע, כי המשיבה צירפה לתגובתה מסמך שעניינו היוועצות שערך נותן הצו עם תובע לעניין הוצאת צו מנהלי להפסקת העבודות (נספח 6 לתגובת המשיבה), ולא צירפה ראייה המלמדת על ביצוע היוועצות עם תובע לעניין האפשרות להוצאת צו הריסה מנהלי.

7. בית משפט קמא דחה בהחלטתו את טיעוני המערער באשר לפגמים שנפלו בצו, הן באשר לטעות במספר הקואורדינטות אשר נקבע לגביה, כי אין מדובר בטעות מהותית אשר לא מטילה ספק באשר לזיהוי העבודות במקרקעין; והן באשר לאי ההתאמה במועדים של חתימת התצהיר והצו, שכן נקבע כי מדובר בטעות בתום לב של נותן הצו שאין בכוחה להשליך על תוקפו של הצו המנהלי, כאשר הונח בפני בית משפט קמא מזכר מטעם נותן הצו המבהיר, כי נפלה טעות במועד חתימת הצו. משמע, בית משפט קמא דחה כל טענות המערער מלבד הטענה לגבי קיום חובת התייעצות לגביה נקבע, כי הופרה, כאמור לעיל.

8. והנה, ביום 31.1.2019 בחלוף שבוע מיום מתן ההחלטה, הגישה המשיבה "בקשה דחופה לעיון חוזר ולהגשת אסמכתא". המשיבה ביקשה להגיש ראייה המתעדת היוועצות שנערכה ביום 17.07.2018 עם תובע מוסמך לשם מתן צו ההריסה נשוא הדיון. נטען, כי המסמך לא הוגש בשל "תקלה משרדית טכנית" (סעיף 5 לבקשה). נטען עוד, כי בשל טעות הוגש הטופס לנוגע לצו ההפסקה המנהלי תחת טופס ההתייעצות לגבי הוצאת צו ההריסה המנהלי.

9. בית משפט קמא הורה על הגשת תגובה. בתגובתו, עתר ב"כ המערער לדחות את הבקשה מאחר ולא התקיימה כל עילה מהעילות שנקבעו בפסיקה לעיון חוזר. נטען, כי לא נפלה כל טעות בהחלטת בית משפט קמא ולא חל כל שינוי נסיבות מהותי, שכן לא נטען לכל נסיבה מיוחדת אשר מנעה את המשיבה מהבאת הראיות הנטענות על-ידיה, עת הראייה היתה בידי המשיבה ובשל מחדלה היא לא הוגשה בפני

בית משפט קמא. בהתאם לאמור, נטען כי אין לבית משפט קמא סמכות לעיין בהחלטה הסופית שניתנה. עוד נטען כי הוספת ראיות בשלב זה של ההליך פוגעת בהליך המשפטי, מסרבלת אותו ולמעשה מחזירה את ההליך לראשיתו דבר הגורם נזק בלתי הפיך למערער.

10. בדיון אשר התקיים בפני בית משפט קמא ביום 21.03.2019 חזרו הצדדים על טיעוניהם.

החלטת בית משפט קמא נשוא הערעור:

11. בית משפט קמא בהחלטתו מיום 28.03.2019 קיבל את הבקשה לעיין חוזר ולהגשת הראיה, ובהתאם קבע כי לאור הראיה שהוגשה הוכח דבר קיום ההיועצות כדין עם תובע כנדרש בהתאם להוראות סעיף 225 לחוק. משכך, ביטל בית משפט קמא החלטתו מיום 24.01.2019 ודחה את הבקשה לביטול צו ההריסה המנהלי. בית משפט עמד על ההתנגשות בין שני האינטרסים- עקרון סופיות הדיון מחד וחקר האמת ועשיית הצדק מאידך.

12. בית משפט קמא קבע כי אין בחוק התכנון והבנייה ובחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"), הוראה המסמיכה את בית המשפט לשוב ולעיין בשנית בפסק דין או בהחלטה שנתן לאחר בירור אשמתו של נאשם, אך קיימת הוראה המסמיכה את בית המשפט לאפשר הבאת ראיה נוספת בשלב מתקדם של המשפט, הקבועה בסעיף 167 לחסד"פ, אולם נקבע כי הוראה זו אינה תקפה בעניינו מאחר והבקשה נשוא הדיון הוגשה לאחר סיום ההליך, בהחלטה סופית לפיה צו ההריסה המנהלי בוטל.

13. אף שנקבע, כי אין הוראה בדיון המסמיכה את הערכאה הראשונה להתיר הבאת ראיה נוספת בתום ההליך הפלילי שבפניה, נקבע כי אין בכך כדי להוביל לדחיית הבקשה. בית משפט קמא קבע, כי אין בפניו הליך פלילי לבירור אשמה, אלא הליך שתכליתו צופה פני עתיד. נקבע כי עסקינן "בהליך מיוחד" אשר עניינו בחינה של החלטה מנהלית כאשר בית המשפט נדרש לבחון קיומן של העילות המצומצמות המוסדרות בחוק להצדיק התערבות שיפוטית באותה החלטה מנהלית. על כן נקבע, כי מאחר ונקבעו עילות מצומצמות אשר מאפשרות התערבות שיפוטית בהחלטה מנהלית, "**אין לשלול את האפשרות כי בית המשפט ירשה הבאת ראיה חדשה, גם לאחר שנתן החלטה סופית בבקשה לביטול צו הריסה מנהלי, במידה ומצא כי אותה ראיה נערכה לפני מתן ההחלטה הסופית הנ"ל, וכי היא לא הוגשה אך בשל שגגה של המבקש להגישה עתה, וכי הגשתה תביא לשינוי של ממש בתוצאות ההליך, בהיותה ראיה מהותית ואף מכרעת**" (עמוד 5 להחלטה). עוד הוסיף בית משפט קמא, כי מדובר בהליך "פיקוח שיפוטי על החלטה מנהלית וכי "**אין לאמץ גישה לפיה פיקוח שיפוטי כאמור אינו אפשרי עוד לאחר מתן החלטה סופית בבקשה להתערבות שיפוטית בהחלטה מנהלית, אלא שיש לאפשר, בנסיבות חריגות, פנייה מחודשת לבית המשפט בבקשה לעיין בשנית בהחלטתו, עת התגלו עובדות חדשות או הובהר כי ראיה מהותית לא הוגשה במסגרת ההליך שהסתיים**" (שם). עוד נקבע כי אין לאפשר מצב לפיו בשל טעות טכנית או תקלה משרדית

יתבטל צו הריסה מנהלי שניתן כדין על-ידי רשות מנהלית מוסמכת ואשר נועד לקיים אינטרס ציבורי מובהק שכן התכלית שבסיס הצו המנהלי, שעניינה הסרת עבודות אסורות לאלתר גוברת על האינטרס של סופיות הדין.

14. בית משפט קמא השווה את ההליך שבפניו להליך של מעצר נאשם עד תום הליכים אשר בגדרו מוסמך בית המשפט לעיין בשנית בהחלטתו עם גילוי עובדות חדשות, שינוי נסיבות מהותי או חלוף פרק זמן ניכר. נקבע, כי בדומה להחלטת מעצר אשר נועדה לאיין מסוכנות עתידית, כך גם לעניין הפיקוח השיפוטי על החלטה נשוא הדין אשר בעלת תכלית מניעתית, שעושה העבירה החל בביצועה וטרם השלימה.

15. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי האינטרס של סופיות הדין אינו בעל משקל מכריע כפי משקלו בהליך פלילי של בירור אשמה וזאת נוכח העובדה כי נותן הצו מוסמך לשוב וליתן צו הריסה מנהלי חדש, בהתייחס לאותן עבודות אסורות, לאחר תיקון הפגמים שדבקו בהליך הקודם. נקבע כי משנינתה סמכות זו לנותן הצו, כך גם יש לקבוע כי לבית המשפט יש סמכות לשוב ולבחון בשנית החלטתו על רקע ראיות נוספות עת הונח בפניו הסבר המניח את הדעת לכך, כי אלו לא הוגשו בהליך הקודם.

נימוקי הודעת הערעור:

16. המערער עותר להורות על ביטול החלטת בית משפט קמא אשר בגדרה קיבל ראייה חדשה בשלב שבו סיים בית המשפט את מלאכתו והפך החלטה קודמת, כאשר הדין אינו מכיר בהליך של עיון חוזר בפסק דין. לטענת המערער טעה בית משפט קמא כאשר קיבל את הבקשה לעיון חוזר בפסק דינו, כאשר לא ברור על בסיס איזה הוראת חוק מהותית או דיונית הסתמך. המערער הפנה לשורה של פסיקה אשר בגדרה נקבע כי הדין אינו מכיר בהליך של עיון חוזר בפסק דין.

17. עוד נטען כי המשיבה לא הצביעה על כל טעם מיוחד המצדיק לסטות מהכלל לפיו יש להגיש את הראיות בפני הערכאה הדיונית במועד שמיעתן, והסתפקה בהעלאת טענה סתמית דוגמת תקלה טכנית ועומס עבודה.

18. לטענת המערער, טעה בית משפט קמא עת קבע כי למערער לא היו טענות כנגד הליך ההיוועצות, שכן הן בבקשתו לביטול צו ההריסה והן במסגרת הדין העלה טענות כנגד התקיימותה של חובת ההיוועצות. עוד נטען כי מסמך ההיוועצות לא נשלח למערער והוא לא ידע על קיומו כלל וכן נטען כי מדובר במסמך שהנו פיקטיבי ונולד לצורך הטעיית בית המשפט ופגיעה בזכויות המערער.

דין והכרעה:

19. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור, שמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בהחלטתו של בית משפט קמא,

הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל. בטרם אגש להכרעה, מצאתי לקבוע כי הכרעתי תינתן על בסיס הנתונים שלהלן: ראשית, מדובר בטעות של המערערת שלא צירפה מסמך שהיה באמתחתה; שנית, מדובר בצו שעניינו ביצוע עבודות בנייה של בניית רצפה; ושלישית, כפי שקבע בית משפט קמא, מדובר במתח בין עקרון סופיות הדין לבין הגעה להחלטה נכונה מבחינה משפטית.

20. אכריע במחלוקת בין הצדדים לפי המתווה שלהלן: ראשית אעמוד על מהות ההליך שהתנהל בפני בית משפט קמא; לאחר מכן אבחן את עקרון סופיות הדין, ובחלק השלישי של ההכרעה, אדון באם קיימים נימוקים המצדיקים חריגה מעקרון סופיות הדין.

על צו מנהלי ועל בקשה לביטול:

21. צו הריסה מנהלי הנו אמצעי יעיל להילחם בתוספת הבנייה הבלתי חוקית המאפשר לרשויות להגיב מהר לבנייה בלתי חוקית. כבר נפסק כי **"צו הריסה מנהלי הוא אחד האמצעים החשובים לאכיפתם היעילה של דיני התכנון והבניה"** (רע"פ 1288/04 נימר נ' יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובנייה (09.03.2004); רע"פ 5584/03 פינטו נ' עיריית חיפה, פ"ד נט(3), 577 (2004)). כידוע, לצד ההליך השיפוטי הכרוך בהגשת כתב אישום שעשוי להוביל לצו הריסה שיפוטי, קבע המחוקק הליך מזורז להוצאת צו הריסה מנהלי המהווה אמצעי מהיר ויעיל להריסת בנייה בלתי חוקית בעודה באיבה, בין היתר על מנת למנוע "מעשה עשוי".

22. לאור מהותו של צו הריסה מנהלי ולאור מטרתו קובע החוק דרך לביטול הצו, בסעיף 228 לחוק הקובע, כי **"הרואה עצמו נפגע מצו מינהלי רשאי להגיש בקשה לביטול הצו לבית המשפט המומסך כאמור בסעיף קטן (ב) בתוך 15 ימים מיום המצאת הצו לפי סעיף 226"**. נקבע כי הביקורת השיפוטית על צו הריסה מנהלי היא מצומצמת, כפי שקובע סעיף 229 לחוק: **"לא יבטל בית המשפט צו מינהלי אלא אם הוכח לו שהעבודה או השימוש בוצעו כדי או שלא התקיימו הדרישות למתן הצו כאמור בסימן זה, או אם שוכנע כי נפל בצו פגם חמור שבשלו יש לבטל את הצו"**. אף התקנות המסדירות את הדין בבקשה לביטול צו הריסה (תקנות התכנון והבניה (סדרי הדין בבקשות לעניין צו הריסה מינהלי), התש"ע-2010) נוקטות מסגרת דיונית שנועדה לברר את ההליך באופן מהיר ויעיל (ראו לדוגמה תקנה מס' 2 לגבי אופן הגשת הבקשה ותקנה מס' 3 הקובעת כי דיון בבקשה יתקיים תוך 7 ימים).

23. בפנינו אפוא, הליך שיפוטי לבחינת תוקפו של מעשה מנהלי. על צד המהות אין הבדל בין הליך זה לבין עתירה מנהלית, מלבד המסגרת הדיונית. לאור אופיו של צו הריסה מנהלי והאינטרס לבצעו במהירות, נקבעה מסגרת דיונית שנועדה לברר טענות הצדדים באופן מזורז. ייחודו של ההליך אינו בהיותו צופה פני העתיד (שהרי הליכים שיפוטיים שנועדו לבחון מעשים מנהליים בין אם מתנהלים בבג"צ או בבית משפט לעניינים מנהליים, אף הם עשויים לצפות פני העתיד) ייחוסו של ההליך הוא המסגרת הדיונית אותה קבע המחוקק ההולמת את מטרת המעשה המנהלי והמהירות הדרושה לביצועו. אציין שוב, כי

מדובר בהליך שיפוטי לכל דבר ועניין שמטרתו לבחון אם קיימת עילה לביטול המעשה המנהלי. על הליך זה אמורים לחלל כללים עתיקי יומין החלים על כל הליך שיפוטי ובין היתר עקרון סופיות הדיון עליו נעמוד להלן.

על קרון סופיות הדיון:

24. מן המפורסמות, כי "פתיחתו מחדש" של הליך שיפוטי לאחר שבית המשפט קם מכיסאו, פוגעת בעקרון סופיות הדיון. עקרון סופיות הדיון מהווה אחד העקרונות היסודיים של שיטתנו המשפטית. הוא נועד להבטיח סופיות ההתדיינות המשפטית, שכן לפסק דין חלוט, שאין עליו עוד ערעור יש משמעות חינוכית והרתעתית. עקרון סופיות הדיון הוא עקרון שנועד להגן על אינטרסים ציבוריים, ולא רק על האינטרס של בעל הדין שזכה, בין היתר על אינטרס יעילות המערכת השיפוטית. **"חשוב להדגיש כי עקרון סופיות הדיון אינו נועד להגן אך על הנאשם בפלילים, או על הנתבע בהליכים אזרחיים. לפסק דין חלוט, שאין עליו עוד ערעור, יש משמעות חינוכית והרתעתית. אילו ניתן היה לפתוח מחדש פסקי דין חלוטים כדבר שבשגרה, היו הם מאבדים את השפעתם המרתיעה"** (בג"ץ 681/12 גרינשפן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 17 (19.09.2012)). עוד נקבע כי **"לכל התדיינות משפטית יש סוף. משהתבררו זכויות וחובות הצדדים בהליכים המשפטיים השונים, ונתקבלה החלטה סופית, הרי שאין לשוב ולהידרש לעניין מחדש. הדבר מערער את היציבות המשפטית. הדבר פוגע בזכויות המתדיינים עצמם. הדבר פוגע ביעילות המערכת המשפטית"** (ע"פ 7853/05 רחמיאן נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (27.11.2006)). על חשיבות עקרון סופיות הדיון עמד בית המשפט העליון בבג"ץ 9608/08 יאסין נ' שר הבטחון (07.05.2012) בקובעו:

"עקרון סופיות הדיון נשען על שורה של אינטרסים ציבוריים. העיקרון מאפשר תחימה של ההליך המשפטי; הוא מסייע בהבהרת המצב המשפטי; הוא מונע הטרדה של בעל דין באותה סוגיה וכפל התדיינות, והוא מבטיח פעולה תקינה של המערכת השיפוטית".

25. לסופיות הדיון ישנם חריגים שיש להפעילם במשורה. ישנם חריגים יציר המחוקק (לדוגמה עריכת משפט חוזר- ראו מ"ח 3623/09 רן נ' מדינת ישראל (14.11.2009) או תיקון פליטת קולמוס או השמטה מקרית בפסק דין לפי סעיף 81 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984). חריג נוסף הוא שינוי נסיבות מהותי, בהחלטות מסויימות, כך מצאו בתי המשפט לעיין מחדש בהחלטותיהם, מקום שחל שינוי נסיבות מהותי המצדיק שינוי בהחלטת ביניים (ראו: ע"א 450/64 איזנר נ' פינקלשטיין, פ"ד יט(1) 655 (1965); ע"א 161/73 ארדה נ' סמסונוב, פ"ד כח(2) 228 (1971)); (ע"פ 5135/13 יגרמן נ' מדינת ישראל (02.06.2014) (להלן: "עניין יגרמן"). אף בג"ץ עשוי לשנות מהחלטתו אם חל שינוי נסיבות מהותי או התגלו עובדות חדשות (בג"ץ 758/88 קנדל נ' שר הפנים, פ"ד מו(4) 505 (1992)). הכלל היסודי נשמר אפוא, והוא: משסיים בית המשפט את מלאכתו השיפוטית, והוא קם מכיסאו, אין הוא יכול לשוב ולהדרש לאותו עניין, או לקבל ראיות חדשות. כך לדוגמה במשפט מנהלי,

בית המשפט (בג"צ או בית משפט לעניינים מהנליים) שקמו מכיסאם, לא ישנו את פסק הדין שניתן בעניין פלוני לגבי ביקורת על החלטת הרשות, במידה ונשמט מסמך ולא הוגש על-ידי אחד מבעלי הדין. הדבר יפגע בעבודת בתי המשפט, ביעילות המערכת השיפוטית ויביא לכך שהליכים לא יסתיימו (ראו והשוו: ע"א 1421/14 שולדר נ' בילו השקעות בע"מ (15.06.2015); רע"א 12/18 בולווארד נדל"ן - שותפות רשומה נ' ע.ע. אבו ראס חברה לבניין ופיתוח בע"מ (26.04.2018)).

הכרעה:

26. כאמור מצאתי לקבל את הערעור. במקרה עסקינן כאמור הזכות להגשת בקשה לעיון חוזר אינה מוסדרת בחקיקה, שכן חוק התכנון והבניה והן חוק סדר הדין הפלילי אינם קובעים הוראה ספציפית בעניין. במקרים כאלה נקבע כי הסכמות של בית המשפט להיעתר לבקשה לעיון חוזר שמורה למקרים חריגים ויוצאי דופן (ראו עניין יגרמן).

27. יישום האמור על מקרה דנן, מביא לקבלת הערעור. מדובר בהחלטה המסיימת את ההליך. לאחר מתן החלטה בבקשה לביטול צו הריסה מנהלי פונים לביצוע הצו (למקרה והבקשה לביטול הצו - נדחתה) ולמקרה שהבקשה מתקבלת אין. ניתן להידרש לבקשה לעיון חוזר בהחלטה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן ובשל שינוי נסיבות משמעותי. לא מצאתי כי מקרה דנן נופל בגדר אותם מקרים חריגים ויוצאי דופן. ב"כ המשיבה לא טען לשינוי נסיבות משמעותי אשר בעקבותיו ביקש עיון חוזר בהחלטה, וכל שטען היה, כי בשל שגגה לא הגיש את הראיה הנכונה וכיום הוא מבקש להגישה.

28. סבורני כי אי הגשת ראיה במועד, מקום ובעל דין נדרש להגיש ראיותיו במועד שמיעת הראיות, ומשלא נטען לנסיבה מיוחדת אשר הצדיקה אי הגשתה במועד, אינה נכנסת בגדר אותם מקרים חריגים ויוצאי דופן אשר בגדרם בית המשפט יכול לשוב ולעיון בהחלטתו. לעניין זה ראוי לציין את הדברים שנקבעו ברע"א 1574/11 שטראוס שיווק בע"מ נ' אורמן (14.07.2011), שאמנם נקבעו באשר להגשת בקשה בהליך אזרחי אך העקרונות שנקבעו שם יפים גם לענייננו:

"...ככלל דרך המלך לתקיפת החלטות של בתי המשפט אינה בדמות הגשת "בקשה לעיון חוזר" כל עוד לא חל שינוי נסיבות המצדיק את העיון מחדש, שכן אין לפנות לבית המשפט שנתן את ההחלטה בבקשה חוזרת באותו עניין כאשר הטענות הינן "ערעוריות" באופיין. עם זאת, כאשר לא חל שינוי נסיבות רשאית הערכאה שנתנה את ההחלטה הראשונה לשנותה, אולם זאת רק במקרים נדירים כאשר מתברר לבית המשפט כי נתן החלטה מוטעית, בייחוד כאשר מדובר בתיקון שאין בו כדי לפגוע בזכויות הדיוניות והמהותיות של הצד שכנגד....".

29. בענייננו כאמור, החלטת בית משפט קמא הראשונה, מיום 24.01.2019, אינה מוטעית ביסודה, אלא התבססה על חומר הראיות שהונח בפני בית משפט קמא. העובדה שב"כ המשיבה הניח בטעות מסמך שמתעד היוועצות באשר להוצאת צו ההפסקה המנהלי, אין בה כדי להוות נסיבה מיוחדת המצדיקה לעיין בשנית בהחלטה שניתנה ולחרוג מעקרון סופיות הדיון.

30. מעבר לאמור אציין כי אין בידי להסכים עם ההשוואה שערך בית משפט קמא בין ההליך דנן לבין הליך המעצר עד תום ההליכים לעניין החוזר, שכן הסמכות לעיין חוזר בהליך המעצר הוסדרה על-ידי המחוקק בסעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1966, כאשר חשוב להבהיר כי אין מדובר בזכות אוטומטית והיא מותנית בקיומם של אחד משלושה תנאים: התגלו עובדות חדשות, השתנו הנסיבות או חלף זמן ניכר ממתן ההחלטה נשוא הבקשה לעיין חוזר. בעוד בענייננו כאמור החוק אינו מכיר באפשרות של עיין חוזר בהחלטה נשוא הדיון. מעבר לאמור, אף אם נלך במקרה דנן, בהתאם לאמור בחוק המעצרים, הרי בנסיבות המקרה לא מתקיימים התנאים לעיין חוזר משלא התגלו בענייננו עובדות חדשות אשר לא היו ידועות ביום מתן ההחלטה וכן לא השתנו נסיבות כלשהן, כאשר הנסיבה של חלוף הזמן אינה רלוונטית לענייננו.

מספר הערות לפני סיום:

31. מודע אני לתוצאה הקשה אליה הגעתי. יש שיטענו כי מדובר "בנצחון טכני" של עברין בנייה, אשר חמק מביצוע צו הריסה בשל טעות בהגשת ראייה. יחד עם זאת, מקרים קשים שמביאים למסקנות קשות, אינם מצדיקים חריגה מכללי יסוד בשיטתנו כגון עקרון סופיות הדיון, שאם תאמר כן נתיר את הרצועה ובקשות לעיין חוזר בהליך מהיר תוגשנה על-ידי הצדדים וההליך השיפוטי לא יסתיים. אמנם, עקרון סופיות הדיון אינו עקרון אבסולוטי והוא יסוג מקום שאינטרס ציבורי עלול להפגע קשות. במקרה שלפניי, עריכת איזון בין הריסת בנייה בלתי חוקית לבין עקרון ספיות הדיון, הביאה אותי להעדיף את האחרון, זאת לאור העובדה כי אותו נזק ציבורי לו טוענת המשיבה ניתן לתיקון. הועדה רשאית לפעול להוצאת צו חדש (מבלי לחוות דעתי באם ניתן להוציא אותו צו בשלב זה), או להרוס את הבנייה במסגרת צו הריסה שיפוטי שיוצא לאחר שיורשע המערער בדיון לאחר הגשת כתב אישום כנגדו. אוסיף עוד, כי בשלב זה מצויה במקום רצפה, כאשר תלוי ועומד צו הפסקה והוספת כל בנייה מקימה עילה להוצאת צו הריסה לפי סעיף 217 לחוק.

32. הערה נוספת: נראה כי האינטרס הציבורי שבביצוע צווי הריסה מנהליים אמור לעודד עמידה על אינטרס סופיות הדיון. קבלת בקשת המשיבה, עלולה לפתוח הדרך בפני מי שנפגעו מצווי הריסה מנהליים ובקשתם נדחתה לשוב ולהתדפק על דלתות בית המשפט שוב ושוב, בבקשות לעיין חוזר רק מן הטעם שבטעות לא הגישו ראייה פלונית. אמרנו לעיל, כי קיים אינטרס לברר בקשות לביטול צו הריסה מנהלי במהירות על מנת לבצע את הצו סמוך למועד הוצאתו. כאמור קבלת גישת המשיבה עלולה להתגלות כ-"חרב פפיות" כלפי האינטרס הציבורי דווקא, הדורש בירור מהיר ויעיל של ההליך השיפוטי בבקשה לביטול צו הריסה מנהלי.

33. הערה שלישית לסיום; טוענת המשיבה, כי בכל מקרה אילו היה מוגש ערעור יכלה להביא הראיה בפני ערכאת הערעור. איני מחווה דעה מה היתה מניבה הגשת ערעור על החלטת בית משפט השלום. ייתכן והראיה היתה מתקבלת. בכל מקרה, המשיבה בחרה שלא להגיש ערעור ועל כן פסק דיני מתמקד בדרך אותה בחרה המשיבה. העובדה שייתכן שערכאת הערעור היתה מתקנת החלטת בית משפט השלום, אינה מהווה סיבה מוצדקת לחרוג מכלל סופיות הדיון לאור השלכות החלטה המירה הגשת בקשה לעיון חוזר בנסיבות אלה.

34. נוכח האמור, הנני מורה על קבלת הערעור באופן שהחלטת בית משפט קמא מיום 28.03.2019 מבוטלת. על כן ובהתאם להחלטה מיום 24.01.2019, צו ההריסה שהוצא על-ידי המשיבה ביום 18.07.2018 מבוטל. החלטתי זו אינה מונעת מן המשיבה לפועל באמצעים מנהליים או שיפוטיים מבלי לחוות דעתי כעת לגבי תוקף אותם הליכים.

ניתן היום, א' תמוז תשע"ט, 04 יולי 2019, בהעדר הצדדים.